

Universitetet.

Den 9, 10, og 11 ds. sendte Universitets fakulteter et skriv til Kirke- og undervisningsdepartementet. De påpekte der at arrestasjonene av Universitetslærere og studenter fant sted stikk i strid med alle løfter og forsikringer, og at de hadde skapt en følelse av rettsusikkerhet som ville hemme, ja hindre en hver vitenskapelig virksomhet. Skrivet sluttet med et kategorisk krav om øyeblikkelig frigiving av de fengslete. I forrige uke sluttet studentene seg til dette kravet, idet de sendte følgende til Kirke- og undervisningsdepartementet: «I anledning av at 10 Universitetslærere og 40 studenter har sittet fengslet i 4 uker, og har fått sikringsdom for 6 måneder uten rettslig grunn, vil jeg uttale at jeg fullt ut slutter meg til fakultetenes erklæring i anledning dette overgrep på vårt Universitet, og til henstillingen om at de fengslete blir frigitt uten opphold.»

Protestflommen har igjen strømmet inn til Skancke. Bare de få ns-studenter og en håndfull som kaller seg «objektive», har ikke sluttet seg til aksjonen. De siste har ennå tid til endre sitt standpunkt. De kan slutte seg til dem av sine kamerater som ikke har kjent til aksjonen fordi de p. g. a. forholdene ikke har vært i Oslo; nå når de får høre om protesten vil de selvsagt sende den inn.

Studentaksjonen vil vise quisling om han hadde rett da han hevdet at han ville klare å gjennomføre det nye ns-reglement, fordi han hadde så mange gode hjelpere blant studentene og bare en uanselig skare bevisste motstandere.

Studentene er iferd med å vise hvor betydningsløs denne «skaren» er.

Utskrivningen til den «nasjonale arbeidsinnsats» foregår igjen. Ingen nordmann vil være med på å støtte opp den vaklende tyske front, som våre allierte i øst og vest holder på slå istykker under store offer.

Parolen er nå som før: Ingen møter på arbeidskontoret - ingen reiser på slavearbeid for tyskerne!

SEND AVISEN VIDERE

(Ukeoversikter. Forts. fra s. 1)

MIDDELHAVET I Italia har det vært kamppause med patruljevirkosomhet og ubetydelig alliert framgang. Tyskerne har ført fram 4 nye divisjoner. Luftangrep mot sambandslinjer bl. a. n. og n-v for Roma.

Hefte kamper i Jugoslavia. Peljesac-halvøya rømmet av frihetsarmeen som til gjengjeld har hatt framgang i nærheten av Split, i Kroatia og i Slovenia. I sistnevnte landsdel er en offensiv tyskerne satte i gang i forrige måned med 6 divisjoner, knust. Jugoslaverne har satt en kullgrube ut av drift som forsynte industrien i Beograd, og sprengt en flyfabrikk. Allierte fly har bombet mål i Jugoslavia og Albania.

Også den franske Middelhavskyst har vært utsatt for luftangrep, som bl. a. har vært rettet mot Marseille-området. Toktene har vært utført for å ødelegge basene tyskerne har nyttet for angrep mot den nordafrikanske kyst.

Tyskerne har erobret Lerós og dermed er de alliertes stilling på Samos, den siste store øya de har i Egeerhavet, svekket. Tysk landgang har funnet sted på småøyene i nærheten av Samos. Det er mulig at Vestmaktene forbereder nye operasjoner i det østlige Middelhav gjennom den stadige bombing av mål i Hellas og Egeerhavet.

LIBANON Krisen nærmer seg klimaks. Den franske nasjonalkomite har uttalt at spørsmålet ikke vil berøre forholdet til Storbritannia. Britiske autoriteter arbeider for et kompromiss. Cordell Hull har uttalt et håp om at Libanon vil få full selvstendighet.

Foreløbig fortsetter streiken i Beirut og franske soldater patruljerer i gatene. Catroux hevder at han snart vil kunne fremme et forslag til gjenoppretting av ro og orden.

DET FJERNE ØSTEN Kampene ved Augusta Bay på Bougainville fortsetter. Det blir også kjempet på nordsiden av Ny Guinea. Her har de allierte opprettet telefonforbindelse mellom kampsonen og Port Moresby.

Luftangrep mot Rabaul, Java, Marshall- og Gilbertøyene.

Meget tyder på at en offensiv mot japanerne i Burma forberedes. Veier bygges og utbedres. Patrulje-

og luftaktiviteten øker. Bombingen er konsentrert om kommunikasjonene i Sør- og Midt-Burma. Jernbanen mellom Rangoon og Madaley er satt ut av drift.

Vekslende kamper i Kina på begge sider av Yang-Tse-Kiang. Kineserne har gjenerobret store områder ved Salween-elva. Hong-Kong utsatt for to amerikanske angrep.

SYMPTOMER Etter bombing i Sofia kom det til demonstrasjoner over hele Bulgaria. Folket krever fred. Tyrkiske aviser understreker at den eneste redning for Bulgaria er å trekke seg hurtigst mulig ut av krigen, og kalle troppene tilbake fra Hellas og Jugoslavia. Det er av interesse i denne sammenheng at bulgarske tropper i Jugoslavia nå blir trukket i retning av grensen.

Petains tilbaketreden, p. g. a. en konflikt med Laval, er et tegn på at det holder på å rakne blant hitlers medarbeidere. Flere av marskalkens venner er arrestert. Fra nøytrale land meldes det at også Petain holdes under arrest.

Nye uroligheter har funnet sted i Frankrike. En quisling er blitt drept. Det tyske arsenal i Grenoble er blitt angrepet av patrioter. Det utviklet seg formelig til et slag i byen. En rekke tyskere og franskmenn falt. 300-400 personer ble arrestert.

Finnene holder på å miste sin tillit til Tyskland. Landets regjering skal ha rettet en forespørsel til de tyske autoriteter for å få bekreftet om den tyske militærledelse akter å evakuere Nord-Finnland.

Statsstutteriet.

Ikke kjærlighet, men statsinteresser skal være grunnvullen for ekteskapet i nasiparadiset. Hitler trenger soldater, og Himmler har bestemt at også invalider, som er så ille medfart at de normalt ikke ville kunne få kvinner, skal utnyttes i avlen. Det finnes over alt i Tyskland «kvinner av edelt sinnelag» som er villige til å leve sammen med invalider, og for å knytte forbindelsene er det nå opprettet invalideekteskapsbyråer. Masser av unge kvinner har allerede meldt seg, og er ført inn i Stutteriets kartoteker.

3 DEC. 1943 SVART PÅ HVITT

1. DESEMBER 1943

TYSKLAND BOMBES SØNDER OG SAMMEN

ENIGHET

Småsabotasjen - Aulabrannen er tyske provokasjoner. Det er forsøk på å splitte det norske folk, for å hindre samlet aktiv innsats.

Se opp for falske rykter og publikasjoner.

Enighet på hjemmefronten er viktigere enn noensinne.

Nyheter 30-11.

Området mellom Sosj og Dnjepr er praktisk talt ryddet for fiendtlige styrker. Den røde arme står nå 10 km fra Shlobin og ca 40 km fra Bobruisk. Ytterligere 40 byer og landsbyer befridd i Hvit-russland. En rekke fiendtlige angrep mot Kievframspringet avvist. Lengere sør kamper langs så å si hele Dnjeprfronten. Hæsoledet ved Tsjerkassy utvidet. Ruskaja Polnaja og Kirilovka inntatt. Jernbanen fra Tsjerkassy avskåret. Framgang også sør for Kremensjog. Bombing av Apostolowo.

Den 8 arme har gått til offensiv fra sitt brohode nord for Sangro. Et nytt brohode opprettet lengere oppe i dalen. Civitanova og mål nord for Garigliano beskutt fra sjøen.

Luftangrep mot Vesttyskland, Frankrike, Holland og Belgia. Bremen igjen bombet ved dagslys.

Australske styrker fra Sattelberg står nå ca. 2 km fra japanernes neste støttepunkt på Ny Guinea. Bonga. Allierte fly over Salomonsøyene og Ny Britannia. 2 japanske destroyere og 1 fraktskip senket. Kampene om Gilbertgruppen nærmer seg sin slutt. Fiendtlige stillinger på Marshalløyene bombet.

Ukeoversikter.

LUFTOFFENSIVEN I uken 21 til 27 nov. ble Berlin utsatt for 5 angrep. Tre av tunge bombemaskiner, to av Mosquitofly. Siden den 19 er vel 6000 tonn bomber sluppet over byen. Tallet

for hele krigen er 13 000 tonn.

Omkring 30 pct. av millionbyen er ødelagt. 5 av de viktigste jernbanestasjonene, ca. 100 fabrikker og en rekke administrasjonsbygninger ligger i grus. Folk strømmer til fots ut av byen.

Betydningen av angrepene gir seg av noen generelle opplysninger. Foruten å være Tysklands administrative sentrum er Berlin Europas største industriby, et viktig knutepunkt for jernbaner og luftruter, og Tysklands nest største innlandshavn. Maskiner, elektriske apparater, presisjonsapparater og kabler, framstilles i større mengder ved fabrikkene i Berlin enn i noe annet tysk industrisentrum. Også våpen- og ammunisjonsindustrien er representert. Ved de store flyfabrikkene blir det bygget Focke Wulf og Dorniermaskiner. En tredjedel av de siste leveres av bedriftene i Berlin.

Også andre mål har vært angrepet. Vesttyskland er bombet gjentagne ganger ved dagslys og om natten. Krigen største dagangrep er utført idet ca. 1000 fly samtidig foretok et tokt mot Nordfrankrike og det nordlige Tyskland. Særlig Bremen ble hårdt rammet. Under toktet ble det skutt ned 61 fiendtlige fly, mens 39 allierte gikk øst. Et stort angrep er utført mot Frankfurt a. Main, som er en viktig innlandshavn og industriby. Endelig har Stuttgart vært kraftig bombet. Denne byen spiller først og framst rolle som knutepunkt for trafikken til Italia, med er også et viktig industrisentrum.

Fly fra Afrika har bombet Toulon og Cannes. I Toulon ble havneanleggene og nedtverret rammet.

Mineleggingen i de tyske farvann og bombing av fiendens skipsfart, har fortatt.

I de tyske «gjengjeldelsesangrep» mot England, har det gjerne deltatt noen få maskiner.

4348
De sådde vind i Guernica.
De høster orkan i Berlin!
Kjæppe 6/4
Ekspl. 1./2.
Arg. 1943.

ØSTFRONTEN Ved sin motoffensiv ved Kievframspringet, klarte tyskerne å stanse den russiske framgangen på dette frontavsnitt. Det tyske presset stoppet opp ca. 60 km fra Kiev og like nord for Tsjernigov. Den senere utvikling har vist at de ikke makter å stanse offensiven på østfronten som helhet.

Det avgjørende slag om Hvit-russland synes å være innledet. Russerne har gått over Pronja, Sosj og Beresina. Ved å true den siste banen fra Gomel, har de tvunget fienden til å oppgi denne viktige industribyen som var tyskernes siste støttepunkt øst for Dnjepr. Korma, Tsjetsjersk, Buda Kosjelevskaja og en rekke andre steder mellom Sosj og Dnjepr er inntatt. Hele frontlinjen Vitebsk-Ozja-Mogilev-Shlobin synes alvorlig truet. Russerne nærmer seg det sistnevnte knutepunkt både fra øst og vest, og står nå under 20 km fra det.

Den røde arme er kommet ca. 40 km oppover i Beresinadalen og den har nådd den viktige jernbane fra Mogilev til Korosten ved Jakimovskaja.

Framgangen er hurtig også i Pripetsumpene vestfor Retsjitsa. Her er regionsentret Jelsk inntatt, og omgående bevegelser truer Mosir og Kalinkovitsje ved banen fra Mogilev.

Tyskerne rykker hurtig tilbake på en 160 km bred front. Militær-sakkyndige har regnet med sterkere forsvar på linjen Shoblin-Kalinkovitsje-Mosir; i dag synes den allerede å være i fare.

Også i Dnjeprbuen fortsetter framgangen. Sør for Kremensjog er Onfrijevka befridd. Truelsen mot Snamenka øker. Styrkene fra propetrovsk har fordrevet tyskerne bl. a. fra Aleksandrov. Også 20 km skiller Den røde arme fra Nikopol og Apostolowo hvor sterke transporter har vært utsatt for sterke luftangrep. (Forts. s. 4)

DEN STORE OFFENSIVEN

Krigen kan vinnes i 1943, skriver den amerikanske forfatteren Max Werner. Muligens er Werner for optimistisk, men han har sikkert rett når han sier at vilkåret for en hurtig seier, er en storoffensiv på alle fronter.

Det trenges en offensiv egnet til å splitte og slite opp fiendens styrker, en offensiv som vil øke varemanglen i Tyskland og bryte moralen på den tyske hjemmefront. Til innsatsen hører ikke bare fortsettelsen av rødegardistenes heltedige kamp og opprettelsen av nye fronter i vest og sør. Også vi i de besatte land må gjøre vår plikt. Vi har ikke lov til å sove og drømme om frihet og seier. Seieren er kampens frukt. Den vinnes ikke ved passiv holdning.

Du sier at en ødelagt fabrikk, en båt som synker eller en jernbane som sprenges ikke betyr så meget. Du har rett. En enkelt sabotasjeakt knuser ikke Tyskland. Og likevel er de besatte lands industri og jordbruk livsviktig for undertrykkerne. Minst 9 av 10 dagsverk ved våre fabrikker og verksteder, er dagsverk til fordel for den tyske krigsmaskin. Tror du at kvelstofforbindelser laget i Norge er mindre brukbare i sprengstoffindustrien enn de som lages i Tyskland. Tror du at båter reparert ved norske verft ikke er egnet for krigsviktige transporter? Er du istand til å nevne en bedrift hvis arbeid ikke er en avlastning for det tyske arbeidsmarked, og som derfor ikke gjør det mulig for fienden å mobilisere større styrker for hæren og rustningsindustrien?

En enkelt sabotasjeakt betyr ikke så meget. Men serier utført av trenete, kyndige folk kan bli faretruende. Varemanglen i Tyskland vil øke, hitler vil bli nødt til forsøke å kjøre sin industri under ennå større press enn hittil. Manglen på arbeidskraft i det tredje rike tiltar. Det vil bli nødvendig å øke vaktholdet i våre fabrikker, langs jernbanene og i havnene. Vaktholdet binder soldater.

Med sabotasjen følger represalier. Men husk vi er i krig.

Hvor sterkt er Tyskland?

I sin nylig utkomne bok «Bak om Stålvallen», kommer Svenska Dagbladets tidligere korrespondent i Berlin, Arvid Fredborg, med en del anslagsvise beregninger over Tysklands militære styrke i dag. Nedenstående tabell gir en antydning om de omtrentlige proporsjoner i mill.

270 inf. og lette div.	4,050
25 panserdiv.	0,200
Tungt art., spesialtropper	0,250
Ersatzheer (depoter i hjemlandet)	1,000
Luftvern	1,000
Polititropper	0,500
Vaktropper (reservister)	0,500
Flyvåpnet	0,900
Flåten	0,250
Kystartilleriet	0,150
Etappetrop., OT, arb.tj.	2,000
	10,800
Bulgaria, 30 div. mm.	0,650
Romania, 25 » »	0,600
Slovakia	0,100
Kroatia	0,100
Italienske fascist	0,050
Frivillige fra forakj. land	0,020

De tyske divisjonene har sikkert ennå høy kampverdi selv om ånden innenfor Wehrmacht stadig blir dårligere. Særlig har hitlers autoritet som øverstbefalende sunket katastrofalt. Men ennå er disiplinene ikke blitt særlig frynset og Wehrmacht må sies å være intakt.

Imidlertid har tapet av elitetropper vært særlig stort i år, og mange divisjoner består derfor for en stor del av Unruh-Helden, dvs mannskaper som er kommet til under den totale bunnskrappingen som general Unruh har hesørget.

Særlig er nok kvaliteten av Ersatzhæren temmelig lav, hvilket ikke kan være særlig betryggende med tanken på de 12 mill. utenlandske arbeidere i Tyskland. Hvor dypt bunnskrappingen har gått, framgår av at det innenfor waffen ss er dannet en særlig hitlerjugenddivisjon, altså gutter mellom 16 og 18 år.

Luftvernets 1 mill. mann er regulære styrker. Skulle en regne med alle som betjener våpnet, ville en komme opp i dobbelte.

Polititroppene har meget stor kampverdi, særlig trenet i gatekamper og revolusjonsteknikk.

Kulturkrigen.

Europas nyordning forutsetter at «herrefolket» skal sikres mill. trøller som skal holdes på det lavest mulige kulturtrinn.

I fullt samsvar med det har hitler ført en systematisk krig mot den polske kultur. Universitetet i Krakow ble stengt like etter at tyskerne rykket inn i landet. Professorene og assistentene ble fengslet og ført til Oranienburg hvor 17 døde under tortur. Samtlige universitet og alle høyere skoler ble nedlagt. I de «innlemmede» områdene finnes det ikke engang folkeskoler med undervisning på polsk. Polsk vitenskapelig liv er gjort umulig. Museer, kunstsamlinger og bibliotek er beslaglagt. 4-5 tusen bøker er satt på indeks og det er forbudt å gi ut nye på polsk.

Det blir ført en intens kamp mot denne kulturfiendtlige politikk. Hundretusener elever får hemmelige undervisning. Selv universitetsstudier kan gjennomføres i det skjulte.

Men polakkene nøyer seg ikke med kamp på kulturfronten. Motstanden vokser stadig, både den passive og den aktive. Sabotasjen straffes hårdt, ofte med døden; like fullt øker den fra dag til dag.

Krigsskadetrygden oppgir verdien av skaden etter bombingene av Knaben til en og en halv mill. kroner. For Rjukan er skaden elleve mill. Beregningen er etter førkrigspriser.

Luftvåpnet er sterkt svekket. Det regnes med 10-12000 fly i første rekke, mest jagere. Fordelt over et helt kontinent blir antallet absolutt utilstrekkelig. Og Luftwaffe er handikappet av mangel på drivstoffer, så personalet ikke får den nødvendige trening hvilket førte til at det bare i 1942 hadde 20000 ulykker med 1500 totaltap.

Hva vasallene angår kan Finland og Ungarn ansees som avskrevne og lenge varer det vel ikke før det går samme veien med Bulgaria.

Tallene er imponerende, men strekker ikke til for å forsvare festningen. Det ville en oversikt over motstanderens samlede stridskrefter nok gjøre innlysende.

AMERIKA LEGGER KURSEN OM

Krigen 1914-18 var for amerikanerne bare en europeisk krig som de deltok i for å redde demokratiene. Men da Europa fortsatte sitt nasjonalistiske kjekl, trakk de seg skuffet tilbake til sin tradisjonelle isolasjon bak to oseaner, hvor de utenfor all fare ville bygge videre på sin frie sivilisasjon.

Da japanerne den 7 desember 1941 knuste den amerikanske flåten ved Pearl Harbour, smadret de også denne illusjonen. Det ble et vendepunkt for Amerika, hvis syn på verdenspolitikken ble plutselig og grundig forandret. Krigsteknikken hadde ikke bare overvunnet avstandene, men også opinionen, og fra nå av tilhører Amerika hele verden.

Blant de opinionsdannende elementer inntar kirkesamfunnene en dominerende plass. De var alle utpreget isolasjonistisk innstillet før Pearl Harbour, men nå krever de at Amerika skal ta sin del av tryggingen av verdensordningen. Parolen «mot krigen» er byttet med «for freden».

Amerika er en ung nasjon, og de gamle idealer Frihet, Likhhet og Rettferdighet er trass i alt levende. Det tror på demokratiet i dets amerikanske form og mener at dette århundredet skal bli et amerikansk århundre, og freden en folkefred. Det er noe av misjonæranden i dette synet som det blir statsmennenes oppgave å realisere.

Amerikanerne beskjeftiger seg i dag med verdensomspennende problemer. De går inn for den gode grannens politikk, og interessen omfatter også de fargete folkeslagene som skal få del i Atlanterhavserklæringens prinsipper. Idealisme og materielle interesser går her hånd i hånd. «Kolonisystemet skal internasjonaleses og siden avskrives etter at folkene er hjulpet fram til selvstendighet. For Kina er sympatien stor. Det vil bli en stormakt som amerikanerne innstiller seg på forretningsmessige og kulturelle forbindelser med og på store investeringer. Forretningsmennene ser veldig markeder og ungdommen utdanner seg på alle felter for å ta del i kulturearbeidet.

Amerikanernes nye verdensbil-

lede erkjenner verdens økonomiske solidaritet, og fører til kravet om et intimt internasjonalt samarbeide for å heve levestandarden i alle land. Kjente menn framhever at det kapitalistiske system i dets gamle form er ferdig, og at Sovjets og Amerikas økonomiske systemer kan leve side ved side og samarbeide.

Innstillingen til Sovjet har forøvrig undergått en dramatisk forandring. Den skyldes beundringen for Sovjets tapre og seige kamp og det mer egoistiske syn at denne kampen har gitt Amerika den nødvendige tiden til å ruste. Det vesentlige av denne sympatien kommer sikkert til å bestå, for det er trass i alt store likheter mellom de to sambandstatene. Begge er blitt til ved en folkelig revolusjon og består av mangfoldige raser og kulturgrupper, og pionerånden og de djervt stigende produksjonskurvene fengsler fantasien og gir Sovjet en sagnliknende prestisje. Sovjet og Amerika er framtidens land. Og når nasismen er knust mener amerikanerne at Sovjet vil virkelig gjøre de idealene som har fått sitt uttrykk i verdens frieste forfatning.

Det er de nasjonale og internasjonale økonomiske motsetningsforhold som i første rekke er skyld i nasisme og krig. De må derfor løses, og det er dette visepresident Wallace gir uttrykk for når han definerer frihet for nød i 7 punkter. som både omfatter et fullstendig sosialøkonomisk program for å avskaffe arbeidsløsheten og et konjunkturpolitisk med sikte på å bringe paradokset med overfylte varelagre, uutnyttede produksjonskrefter og sultne og dårlig kledde mennesker ut av verden.

Wendell Willkie gjør seg til talsmann for en radikal endring av utenrikspolitikken. Samarbeidet må gjøres smidigere, og penge- og tollpolitikken, som hittil har vært styrt av trange gruppeinteresser, må innlemmes i planmessig internasjonal oppbygningpolitikk.

En konsekvens av Amerikas nye syn er at dets eget negerproblem nå må løses en gang for alle. Negerne er klar over sin veldig sjangse og kjemper dyktig og intelligently for å nå den fulle likestillin-

gen de har krav på. Nasismens rasehat og japanernes framstøt som har tvunget fram erklæringene om likheten mellom rasene, har gjort negerspørsmålet akutt og negrene har fått en god forlundselle i de hvites dårlige samvittighet. Det innrømmes at følgen av krigen må bli negrenes fulle likestilling og alle nasjonens ledere står her på den rette siden. Dessuten er presidentvalget neste år, og 10 pct, av Amerikas innbyggere er negere.

Amerika kan ikke styres mot folket, og folkets mening er i dag klar. Amerika vil stå midt i verdenspolitikken som det geografisk ligger midt i verden. Isolasjonismen grodde dypt i Amerikas jord, men nå skal den rykkes opp med roten.

Landets tannleger har nektet å betale lisens til det nasistiske tannlegeforbund. Tannlegene utenfor Oslo har nå mottatt en skrivelse hvor det heter at gjennom forerens kanselli er blitt innrapportert at vedkommende ikke har betalt lisensen. Da dette skyldes politiske motiver, sies det, får tannlegen en frist på 8 dager til å betale lisensen. Hvis beløpet ikke er betalt innen denne frist, blir tannlegens rett til å utøve tannlegevirksomhet inndratt. Tannlegen selv vil bli satt under tiltale for overtredelse av «lov» om forbud mot «folkefiendtlig» virksomhet med påstand om straff og formuesinndragende.

Frontkjempermerker og andre ns-frimerker med tilleggsverdi, kjøpes, trass i gjentatte advarsler, av filatelister som ellers vil forestille å være gode nordmenn. Når vil filatelistene forstå at landets interesser veier tyngre enn deres samlermani? Kjøp av ns-frimerker betyr direkte understøttelse av ns og kan bare betraktes som forræderi.

Under det siste flyangrepet ble en mann av politiet, under heftige protester anbragt i tilfluktsrommet ved Trefoldighetskirken. Han nektet plent å gå ned da han til stadighet leste om at angloamerikanerne fortrinnsvis bombet kirker osv. og her var det hele tre kirker foruten Deichmann i nærheten. Han ble arrestert.

(Ukeoversikter. Forts. fra s. 1)

ITALIA Den 8. arme har opprettet et brohode på den nordlige bredd av Sangro. Heftige kamper har vært utkjempet i traktene omkring Castel di Sangro, hvorfra det går en viktig autostrada mot nord. Den 5. arme har bedret stillingene sine og rykket en del fram, særlig i nærheten av Benatro.

Værfordholdene har bedret seg, men likevel kan en ikke regne med hurtig tempo i den nærmeste framtid.

Jernbanen Roma—Firenze og jernbanemål ved Genova, Bologna og i provinsen Ancona har vært bombet. Orlogsskip har beskutt fiendens sambandslinjer nord for Garigliano og i Gaetabukten.

Motstanden mot tyskerne og fascistene fortsetter i Norditalia. Lombardia er erklært i unntagelsestilstand. Marionettregjeringen kaller seg nå for «Italias sosiale republikanske regjering»; den har altså funnet det oppportunt å sløyfe ordet «fascistiske».

BALKAN Den jugoslaviske frihetsarme har utkjempet kamper i Slovenia og inntatt flere byer ved landets nordlige grense. Tyske og ungarske besettestropper har vært bekjempet med hell i Serbia. Hårde slag har funnet sted i nærheten av Split. En viktig gruve i Kroatia er besatt av partisanene.

Sofia, et av Balkans viktigste kommunikasjonsentra, har igjen vært utsatt for et kraftig luftangrep. Dette har, sammen med det inntrykk bombingen av Berlin har gjort, øket nervositeten, ikke bare i Bulgaria, men også i de øvrige vasallstater. En rekke byer evakueres i all hast. I Bulgaria har det funnet sted fredsdemonstrasjoner hvor det ble ropt: «Vi vil ikke dele Berlins skjebne!»

DET ØSTLIGE MIDDELHAV De allierte har oppgitt Samos, den siste øya de hadde i Egeerhavet. Tapet av Dodekaneserne har betydning, ikke bare fordi de engelsk-amerikanske troppene mister utfallsbaser for operasjoner mot det østlige Balkan, men også p.g.a. inntrykket det gjør i Tyrkia. Ifølge meddelelser offentliggjort i den tyrkiske presse, har den britiske regjering anmodet Tyrkia om å oppfylle sine forpliktelser overfor Storbritannia, d.v.s. tre inn i krigen. Den tyrkiske regje-

ring skal ha svart at forholdene for øyeblikket ikke tillater dette. Forhandlingene forsetter.

LIBANON Presidenten og regjeringen har gjenopptatt sin tunksjon. Streiken i Beirut er avblåst.

COLOMBIA, et land på 7,850 mill. innbyggere, har erklært Tyskland krig.

DET FJERNE ØSTEN Ape-mama, Maken og Tarawa er nå på amerikanske hender. Mulighetene for erobring av de øvrige Gilbertøyene og den dermed følgende sikring av transportene til og fra Australia skulle være gode.

Gilbertgruppen kan gi utfallsbaser mot Marshalløyene og Karolinene, som sammen med andre Stillehavøyene danner en bro på vei mot Filippinene og Japan. Amerikansk herredømme over det sentrale Stillehav vil true japanernes forbindelser med Ny Guinea, Ny Britannia og andre stillinger i sør. De kolossale avstandene gjør imidlertid en hurtig utvikling ikke særlig sannsynlig.

På Ny Guinea er Stattelberg n-v for Finschafen inntatt. Fienden rykker mot nord og fjerner seg fra forsyningsbasen Rabaul.

Amarikansk framgang på Bougainville.

Luftangrep mot Formosa og japansk skipsfart. En krysser senket og en annen skadet. Under et sjøslag ved Ny Britannia, mistet japanerne 4 destroyere.

Sambandstatene er mere overlegne til sjøs enn noensinne. I 1941 talte den amerikanske orlogsflåte 344 skip, i dag består den av 817.

Den tyske regjering har tinget 200 handelskip i størrelsen 3 til 5 tusen tonn ved danske, finske, hollandske og tyske verft. Det er sikkert overbelastningen av kommunikasjonsnett og den stadige bombingene som har tvunget Hitler til dette skritt. Nybyggingen vil bety et ytterligere press på det tyske arbeidsmarked, og den vil bl. a. skje på bekostning av ubåtbyggingen.

Propagandaleder Lie på Hamar meldte seg i høst ut av ns. Senere ble han tvunget til å ta utmeldelsen tilbake. Da han etterpå ble spurt av en jøssing om han nå var medlem, bemerket han: «Her-til kan svares både ja og nei.»

Føderasjoner etter krigen.

Russernes erklæring om at de ikke ønsker føderasjoner av små stater, har vakt en livlig interesse. Det er grunn til å tro at russernes standpunkt vesentlig er diktet av følgende forhold. For det første at de ikke ønsker noen føderasjon rettet mot sitt eget land.

For det annet at de ikke ønsker at førkrigstidens alliansepolitikk igjen skal oppstå. For det tredje at de er imot føderasjoner, dannet ved regjeringsbeslutninger for forholdene i de ulike land er stabilisert, og folkemeningen er kommet til orde. De to siste punkter er i første rekke myntet på forholdene i Syd- og Mellomeuropa. Endelig kan vi for det fjerde tilføye at de russiske erklæringer også har en brodd mot slike planer om isolerte, «nøytrale» forbund, som de svenske har lansert for Norden.

Spørsmålet har sannsynligvis vært drøftet på Moskvakonferansen. På denne konferanse var de fire stormakter enig om nødvendigheten av et utstrakt internasjonalt samarbeid etter krigen. Spørsmålet om føderasjoner av små stater må sees i lys av dette vedtak. Det er i denne forbindelse av interesse å notere at Cordell Hull, i sin erklæring om Moskvakonferansen til kongressens plenum, bl. a. uttalte at det ikke lenger ville være nødvendig å ha interessesfærer, særlige allianser eller maktbalanser slik som i førkrigstiden.

For egen regning vil vi tilføye at spørsmålet om føderasjoner er en sak av internsjonal betydning. Hvis føderasjoner skal oppstå, må det bære fordi de ansees som hensiktsmessige av hensyn til det allmennelige internasjonale samarbeid. Det er dette arbeid vi først og framst trenger. Føderasjoner dannet på grunnlag av særinteresser eller føderasjoner, dannet ut fra et urealistisk syn om at visse stater kan leve sitt eget liv uavhengig av den øvrige verden, har vi ikke noe behov for. De er tvertimot skadelige.

HUSK TEATER- og KONSERTBLOKADEN

Det skal bli fin propaganda han presterer.

Det skal bli fin propaganda han presterer.

Det skal bli fin propaganda han presterer.

Det skal bli fin propaganda han presterer.

9 DEC. 1943 SVART PÅ HVITT

8. DESEMBER 1943

MØTET I TEHERAN SIKRER SAMARBEID I KRIG OG FRED

Nyheter 7-12.

Etter et fire dagers møte har Churchill, Roosevelt og Stalin sendt ut en felles erklæring. Det heter at de tre ledere, sammen med militærsakkyndige, har drøftet krigføringen, og er blitt enige om detaljerte planer for operasjoner fra øst, vest og sør, fra lufta og på sjøen. Møtet har styrket det gode forhold mellom de tre stormaktene, og sikrer at samarbeidet også vil fortsette etter seieren. Sambandstatene, Sovjet og Storbritannia vil søke å vinne alle folk som er mot tyranni og slaveri, for et verdensomspennende demokratisk samarbeid. Det blir igjen presisert at hvert land selv vil kunne bestemme sin regjeringsform, men for å være med blant De forente nasjoner må én bygge på frihetens prinsipp. Veien vil stå åpen også for Tyskland, etter at det har lidt sitt nederlag og fått en regjering som kan godkjennes ut fra et demokratisk syn.

Roosevelt og Churchill er reist fra Teheran til Kairo for å ta del i en ny konferanse. Foreløbig ubekreftede meldinger sier at det nye møte holdes med Tyrkias president İnönü. Denne melding har vakt uro i Tyskland.

I Italia har den 5 og 8. arme hatt ytterligere framgang.

Den røde arme har avskåret jernbanen mellom Smjela og Snamenka, som nå er omgitt på tre sider av russiske avdelinger. Tyske angrep avvist ved Tjernigov. Framgang i Hvitrussland.

Bolivia erklært Tyskland krig.

Ukeoversikter.

SJØKRIGEN I Atlanterhavet er 6 tyske ubåter senket av fly i løpet av 8 dager. Dermed ble 3 store konvoier reddet. De langtrekkende bombemaskinene, som opererer fra Amerika, Storbritannia og Island, har bevist sin store verdi i kampen mot ubåtene. Tid-

ligere kunne disse nå inn på konvoiene etter en kamp med de eskorterende krigsskip, nå må de seire over flyene før de når fram til krigsskipene.

ØSTFRONTEN I løpet av den senere tid er 300 kvkm hvitrusisk territorium befridd. Den røde arme har bl. a. inntatt Dovsk, og rykker nå fram mot Rogatsjev. Andre avdelinger står bare 40 km fra Mogilev. Bobruisk er truet, og Shlobin er så å si omringet.

Ved nedre løp av Pripet er en rekke steder befridd.

Den tyske motoffensiven har tvunget Den røde arme til å oppgi Korosten. Det største presset øves nå av tyskerne i nærheten av Tsjerkassy. I dette frontavsnitt truet nemlig russerne jernbaneknutepunktet Smjela, og det oppstod en mulighet for å splitte i to de styrkene som tok del i fiendens motoffensiv. Den tyske militærledelse ble derfor nødt til å sende forsterkninger til Tsjerkassyavsnittet og gå til angrep. Disse er imidlertid avvist i likhet med alle øvrige tyske angrep som har funnet sted siden fallet av Korosten.

Avdelinger som har gått fram fra Kremensjug har inntatt en rekke steder, bl. a. Salesjki like øst for Snamenka. Blir også dette sistnevnte, store knutepunktet tatt, vil tyskernes stilling innenfor buen bli ytterst vanskelig, da så å si alle transportene deres passerer Snamenka.

På de øvrige avsnitt har det vært relativt stille.

Helhetssituasjonen på østfronten er altså for øyeblikket: Russisk framgang i Hvitrussland og innenfor Dnjeprbuen, mens tyskerne har klart å stanse Den røde arme på midtavsnittet. Det har de imidlertid klart ved å gå til en motoffensiv som lett kan bli overordentlig dyr for dem. Erfaringene viser at motoffensiver som ikke fører til noen absolutt suksess, hø-

Aand skal vindes på Trold til sist og Vit på den Varg vil skap.

(Arne Garborg)

Eksp. 8.12.1943

4350

1943

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

SEND AVISEN VIDERE

«DERE ER REICSHKOMMISSAR TAKK SKYLDIG»

Alle mannlige norske studenter skal sendes til Tyskland. Tyskerne gjorde den 30. nov. det norske folk kjent med sitt siste tiltak, for å sikre vår eksistens og verne oss mot barbari og kulturredelegende krefter. De stormet Universitetet og foretok massearrestasjoner. Etter vanlig tysk mønster brukte de maskinpistoler og geværkolber, som den ville horde de er.

Det var ført forhandlinger om et nytt reglement, som forsøkte å smugle inn frontkjempere på Universitetet utenom den vanlige konkurranse. Universitetslærernes samlete motstand tvang ns på tilbaketog. Mens forhandlingene pågikk, ble en rekke Universitetslærere og en hel del studenter arrestert. Forhandlingene fortsatte, mens livet på lesesaler og auditorier gikk sin vante gang. Dette vakte forundring utenfor Universitetet, og voksende forbitelse blant studentene. Stemningen fikk til slutt utløsning i en protestaksjon, hvor studentene krevde at de fengslede straks ble løslatt. Tirsdag 30. nov. kom tyskernes svar — etter ildpåsettelsen i Aulaen, som lukket Hixsdagsbrann lang vei.

Det ser ut som tyskerne hele tiden har fulgt en bestemt plan. Den minner om den Terboven fulgte under Stortingsforhandlingene 25. sept. 1941, hvor han kynisk avslørte det som et stortilet forsøk på å kompromittere vårt demokratiske styresett. Tyskerne lot rykter sive ut om at striden ville bli bilagt. Løslatelsesdokumentet lå allerede ferdig, og ved hjelp av uskadelige, moderate nikkedukker som Hoel skulle Universitetets folk få følelsen av at det hele kunne gli, og at de kunne utnytte motsetningene mellom ns og tyskerne ved en forsiktig og smidig politikk. Tyskernes linje ble forpurret ved protestaksjonen. Så kom brannen i Aulaen og dermed påskuddet til atter å demonstrere tysk høysinn.

«Dere er Reichkommissar takk skyldig», sa Rediess da han i Aulaen kunngjorde for de arresterte studenter hva som ventet dem.

Så sløvet er nasistene av sin egen stupide og mekaniske løgnaktighet, at de ikke aner hvor sanne ting de kan slumpe til å si.

Vi er dem takk skyldig, nå som dengang da de samlet folket mot seg ved å slippe forrædere til. De ga oss en helsebringende hestekur mot forhandlingsvilje og tilpasing. De jaget oss opp av et leie hvor vi kanskje hadde innrettet oss vel makelig, med menneskerettighetene til sovepute. Vi ble lys våkne, og ord som demokrati og frihet er ikke lenger ord, men en levende ild i våre hjerter. Ja fienden hjelper oss, styrker oss, oppdrar oss! Ved å mørklegge vårt åndsliv og ensrette pressen, pustet han til politisk lidenskap, og vakte en evne til orientering som gjør at en aktiv politisk bevissthet lever i alle lag av folket, like ned til skolebarna i småklassene. I fjor vår ga han ungdommens oppdragere høve til å begeistre hele den siviliserte verden, i ny tro på demokratiets ukuelige livskraft. Han har manet sovjet-spøkelsen i jorden, som hindret mange bra folk fra å bruke vettet. Han karikerer de mørkreddes angst i slik kjempemålestokk at de ler befriet, og de åpner seg for impulser fra vår store alliertes veldige sosiale nybrottsverk. Daglig, uavlatelig gir vår fiende oss ny grunn til å være takknemlig.

Nå sender han blomsten av landets ungdom til «sonderlager» i Tyskland. De var «sabotører og drev illegal virksomhet». All ungdom i landet vil nå føle en øket trang til nettopp den slags virksomhet. Hatet blir glødende, en dag skal den tenne en ild som vi lover skal bli verre å slukke enn Aulabrannen.

Det er sorg og fortvilelse i tusen norske hjem i dag. Men det vet studentene, deres pårørende og hele folket, at ved sin holdning har vår akademiske ungdom lagt et grunnlag for Universitetet i framtidens frie Norge, som sannelig er offeret verd.

Japansk misnøye.

Tysk telegrambyrå meddeler at den japanske marineattaché i Berlin, sammen med to marinekapteiner, er reist til Norge for å inspisere de tyske sjøstridskrefter. Den sannsynlige grunnen til denne inspeksjonsreisen er japansk

Over til freden.

Befrielsen av Norge kan tenkes å skje på forskjellige måter. Det kan bli ved vepnet invasjon, ved ordnet evakuering av tyskerne eller det kan skje som en uordnet evakuering i forbindelse med sammenbrudd på andre fronter.

UNRRA har 60 mill. tonn matvarer til disposisjon, men trass dette vil spørsmålet om knapphet bli helt dominerende hvis sammenbruddet skjer samtidig på alle fronter, uttalte medisinaldirektør Evang i et foredrag i forrige uke. Vi blir da nødt til å sette alle på minimumsrasjon. Vil det da si at rasjonen blir lik for alle? Selvsagt kan det ikke komme på tale å sette Tyskland på samme rasjon som dets ofre. Og videre må rasjonenes størrelse bestemmes etter den levestandard de forskjellige folk har vært vant til. Jo høyere standard, dess høyere rasjon. Og de klimatiske forhold må det også tas hensyn til.

Alle gjør best i å regne med en nødperiode som en overgang. Også de seirende stater vil måtte fortsette med rasjoneringen. Av tilførsler vil det først og framst bli lagt vekt på fett og konsentrerte næringsmidler, men vi har også funnet at det ville være riktig å tenke på stimulanter som kaffe og te.

misnøye og engstelse, p.g.a. Tysklands manglende innsats mot den britiske flåte i europeiske farvann. Japanerne ønsker rimeligvis å få rede på hvorfor de tyske overflateskip ikke blir satt inn i kampen.

Japan kan ha gode grunner til å være skuffet over sin forbunds-felle. Ubåtvåpnet har slått feil.

Marineminister Knox kunne nylig opplyse, at De forente nasjoner i dag disponerer over like stor handelstonnasje som den de disponerte ved krigsutbruddet. Ubåter blir stadig senket, konvoier går tryggere enn noensinne. Japan må undre seg over at de tyske overflateskipene ikke blir satt inn i kampen, og reise spørsmålet om det ikke er noe i ryktene om dårlig moral blant mannskapene.

STØTT OPP OM KONSERT- OG TEATERBLOKADEN

TYSKLAND OG ARBEIDSKRAFTEN

Krigen stiller stadig større krav til det tyske folks innsats. Nederlaget ved Stalingrad ga støtet til arbeidsmobiliseringen som rammet en stor prosent av folket, og som snart ble utvidet til å omfatte også de besatte land.

Siden er meget inntruffet: De kjempemessige tap på østfronten, Italia som trass i alt binder styrker, luftoffensivens økende intensitet, vankelmødighet i vasallstatene og øket motstand i det kuete Europa. Alt dette har tvunget Hitlertyskland til å gå stadig videre med arbeidsmobiliseringen, til å bli mere og mere hårdhendt.

Øyeblikkets store problemer er reserver til frontene, krigsproduksjonen og omsorgen for de utbombede. Det må ryddes i de herjete byer. Folk må skaffes det aller nødvendigste av klær og inventar. Det må bygges midlertidige boliger. Fabrikker må gjenreises, produksjonen holdes i gang. På samme tid gjelder det å frigjøre folk for aktiv krigstjeneste, derfor er hjemmevernsorganisasjonene bygget ut. Nesten enhver som kan holde et gevær, gjør i dag våpentjeneste. Tusener og atter tusener forretningsfolk, funksjonærer og arbeidere, sover hver natt på sine arbeidsplasser for å kunne innta plassen ved luftvernkanonene når alarmen går. Enda flere er beordret som hjelpemannskaper til politiet og SA-organisasjonen.

Den halvt legmannsmessige tjenestegjøring ved luftvernet, ble til å begynne med satt i gang i Vesttyskland; etterhånden er den gjort gjeldende i hele landet. Det er bl. a. skapt en slags landstorm hvor menn i alderen 35-45 gjør regulær fronttjeneste og hvor, i det aller siste, selv eldre er satt inn. I luftkrigsområdene har SA-formasjonene fått som oppgave å ta seg av besetningene fra nedlandede fly, bekjempe sabotasjegrupper og forfølge fiendtlige agenter. Krigsfangene nødvendiggjør også et intenst vakthold.

Politistyrkene øker stadig. Medlemmene av hjemmevernet får ofte politioppdrag. Ved fabrikkene fungerer grupper av industriarbeidere som vaktmannskaper med politimyndighet. I leirene for utenlandske arbeidere får selv utlendinger,

som blir ansett som pålitelige, ta del i polititjenesten.

Parallelt med alt dette går forsøkene på å rasjonalisere næringslivet. Parolen er «flere soldater og mere våpen». Produksjonen må økes, men samtidig skal en spare på arbeidskraft. Meget tyder på nye utskrivninger blant tyske forretningsfolk og bankfunksjonærer.

Men Tyskland mangler stadig folk. Derfor er vedtakene om at såkalte «uverdige» skal være utelukket fra fronttjeneste, blitt endret i det siste. Himmler har bestemt at folk som har begått «relativt uskyldige forbrytelser» skal kunne tjenestegjøre i hæren.

Men mangelen på rekrutter og arbeidskraft er stadig stor, trass i at omlag 12 mill. fiendtligsinnede utlendinger allerede er ført til slavearbeid i Tyskland. Det er tegn som tyder på at slavene nå skal bli brukt i enda større utstrekning. Våre tyskkontrollerte aviser forteller at det for tiden foregår en vidtgående mobilisering i De baltiske stater. En merker seg at barn og kvinner skal innkalles til arbeidstjeneste, og at alle menn av årgangene 1915-24 skal inn i SS-formasjoner. Det ligger nær å spørre hva hensikten kan være med å offentliggjøre den slags her i landet? Hvilken interesse har tyskerne av å innrømme sitt skrikende behov for arbeidshjelp og soldater? Grunnen er sikkert at de vil forberede lignende skritt i Norge. Det stemmer i tilfellet helt med ryktene som har versert i det siste, om at barn og ungdom i alderen mellom 12 og 18 år med det første vil bli innkalt til den «nasjonale arbeidsinnsats». Mangt og meget tyder på at dette ikke bare er et rykte.

På bakgrunn av Hitlertysklands behov for arbeidskraft som kan frigjøre tyske rekrutter, må en også se de siste begivenhetene ved vårt universitet. Det er ikke studentenes pyntelige protest som er skyld i deportering av et par tusen unge nordmenn. Våre tyske herrer mente at det var nyttigere å sette de norske guttene til rydningsarbeid i tyske byer enn å la dem studere. Gjennom provokasjoner og uantagelig krav skapte de en foranledning, så kom «straffen».

Studentene våre er falt som offer for et hensynsløst forsøk på å nytte nordmenn til beste for Tysklands kamp. De er ett offer for brutal terror. Men fienden skal ikke klare å bryte vår holdning, og heller ikke å knuse vår kamp. Provokasjonene vil skape aktiv motstand. Vi vil alle støtte den i visshet om at vi dermed øker Tysklands vanskeligheter, og baner veien for vår seier.

Isfronten.

Quislingenes bestemmelse om at de bildende kunstnere skal søke Fuglesang om løyve til å holde utstillinger og Beggerud om løyve til å få dem omtalt i pressen, har fått begeret til å flyte over. Dette kommer som tillegg til alt det andre kunstnerne har vært utsatt for under Quislingregimet: Opplysningen av Kunstnerstyret, beslagleggingen av pengemidlene, Onsagers rumstening med Nasjonalgalleriet, ape- og pøbelstreken med utstillingen av «ensartet kunst» osv.

Nå har kunstnerne fått nok, de protesterer og slutter opp om isfronten ved de andre åndsarbeideres side. Heretter vil ingen norsk kunstner holde separatutstilling eller delta i kollektivutstillinger som har et program eller har preg av manifestasjon. Bare alminnelige salgsutstillinger er tillatt.

Vi ber publikum om å stille seg loyalt og boykotte utstillingene om de mot forventning skulle bli holdt. Vi skal sørge for at det i så fall blir sagt fra.

En stor del av de kvinnelige funksjonærer i forsikringsselskaperne er i disse dager innkalt til «nasjonal arbeidsinnsats».

De kvinnelige funksjonærer har over alt besluttet at fronten skal holdes, og er ikke møtt til registrering. Slik skal det være.

Studentene MÅ hjelpes.

Tyskernes terroraksjon mot studentene har over alt utløst en voldsom forbitelse. Men vi må ikke la følelsene løpe av med oss. Flertallet av studentene har unngått å falle i tyskernes hender. Disse må hjelpes. Vi er sikker på at alle gjør sin plikt. Men la det skje i stillhet. Husk at et eneste uforsiktig ord kan være nok til å skade nettopp dem vi vil komme til hjelp.

Vinteren er den beste allierte en seierrik arme kan ha. (Deutsches Nachrichtenbüro 1941)

SVART PÅ HVITT

15. DESEMBER 1943

17 DEC. 1943

TYSKERNE HAR EVAKUERT TSJERKASSY

64
15/12
1943

Nyheter 14-12.

Den tyske offensiv mot Kiev-framspringet viser tegn på svekkelse, og Den røde arme har to dager i trekk gått fram sør for Malin. Framgang også i Dnjeprbuen. Styrkene står nå 15 km n. for Kirowograd. Flere steder inn tatt vest for Kremetsjug. Russiske seire ved Tsjigirin og Tsjerkassy som tyskerne nå har evakuert.

I anledning all. misnøye med Mihailovitsj, er en russisk militær-misjon sendt til Jugoslavia.

Traktat mellom Sovjetsamveldet og Tsjekoslovakia. Partene forplikter seg til samarbeid i krig og fred. De skal ikke gripe inn i hin annens indrepolitikk og heller ikke inngå allianse rettet mot den annen part.

Høyder ved Ortona inntatt av 8 arme. Voldsomme kamper langs veien Ortona - Orsonia. Her deltar 40 000 mann på tysk side. Bombing av jernbanemål i Itri og Terracina. Vesttyskland angrepet i går av amerikanske fly og natt til i dag av mosquitos.

Tyrkisk kringkasting sender en erklæring hvor det fastslås at Tyrkia ikke er nøytralt, men nærmest ikke-krigførende.

Ukeoversikter.

ØSTFRONTEN Situasjonen er ikke i liten grad preget av overgangen mellom høst og vinter.

I nord er det allerede full vinter, og de første russiske skipatruljer har vært i aksjon. Men det er ikke mere en rimelig at overgangen til vinterkrig krever en del tid. Dette forklarer sannsynligvis den relative kamppause som er inntrådt. Den røde arme over likevel endel press, og en kan merke seg at tyskerne i det siste har foretatt store sprengninger i Leningradsområdet, noe som pleier å tyde på at de forbereder seg til retrett. I samme retning peker

evakueringsbestemmelsene som nylig er gjennomført i De baltiske stater.

I Kievområdet er det fremdeles mildt med slapset og dårlig føre. Her har tyskernes motoffensiv vært konsentrert i traktene sør for Malin. Fienden, som har nyttet opp til 1000 tanks i sine angrep, har lidt enorme tap — omkring 75 tanks om dagen. Tapene oppveies ikke av tilsvarende russiske, idet Den røde arme vesentlig har brukt sitt artilleri.

Presset i Malinområdet gjorde det til å begynne med nødvendig for russerne å vike, men ifølge de siste meldingene er en del terreng gjenerobret.

Store forandringer er inntruffet i Dnjeprbuen. Snamenka er på russiske hender, og styrkene går fram mot Kirowograd som også er et viktig kommunikasjonssentrum. Denne byen trues også av styrkene fra Tsjerkassy som nå står i nærheten av Tsjigirin. I og med de siste russiske erobringene, er tyskernes direkte forsyningslinjer til buen avskåret. Transportene deres må fra nå av gå om havnene Nikolajev og Kerson. Tapet av herredømmet over jernbanelinjene, stiller von Manstein overfor valget mellom å trekke troppene tilbake fra buen, eller å gå til en ny offensiv med Snamenka som mål. Men tidspunktet for en slik offensiv synes ikke gunstig. Det vil ikke vare lenge før vinteren har holdt sitt inntog over hele østfronten, og erfaringene fra de foregående år har vist at tyskerne ikke makter å gjennomføre store operasjoner i vinterhalvåret. Dette skulle gjelde så meget mer i år enn i fjor og forfjor, da styrkeforholdet var langt gunstigere for tyskerne enn det er i dag.

ITALIA Kampene som nå er i gang, ser ut til å ha den italienske hovedstad som mål. Den 8 arme har gått over Moroelva på to steder. Den holder på å over-

vinne innbitt tysk motstand i nærheten av Ortona og Orsonia, og rykker stadig, om enn langsomt, fram mot Pescara. Herfra går en autostrada og en jernbane til Italia vestkyst; disse kunne bli nytt til å true Rom fra n-ø. Samtidig rykker den 5 arme nordover. Den vil skape en trussel mot hovedstaden fra sør.

For øyeblikket kjemper den 5 arme først og framst om autostradaen som går gjennom Cassino og Frosinone. Kampene foregår i Venafro-området og nord for Mignano. De allierte styrker har inntatt en rekke viktige høyder og sies å ha brutt fiendens vinterlinje.

Det ville være uriktig å regne med hurtig framgang langs de nevnte veiene og jernbanene. Terrenget er vanskelig, og fienden som synes å være like godt utstyrt som under kampene i Salernoområdet, yter kraftig motstand.

De allierte synes likevel å ha de beste kort på hånden. Særlig stor betydning skulle luftherredømmet kunne få. Flyene nyttes ikke bare i kamponene, men fortsetter med å bombe tilførselsveiene. Blant de siste dagers mål nevner vi byene Civitavecchia og Ventimiglia.

BALKAN Allierte fly griper inn i kampene i Jugoslavia. Noen angrep har også vært rettet mot flyplasser i Hellas og på Kreta.

Titos arme har i det siste vært i kamp i Bosnia, Herzegovina og Dalmatia. Tyskerne har ført fram forsterkninger, og de har hatt en del framgang.

SJØKRIGEN I et konvioslag i Nordatlanteren er det igjen senket 5 ubåter. Tallet på handelskip som gikk tapt i november, er det minste siden mai 1940, og det er mindre enn tallet på senkede ubåter.

LUFTOFFENSIVEN har vært innskrenket til mosquitoangrep på Vesttyskland og til patruljer over Frankrike, Holland og Belgia.

(Ukeoversikter. Forts. fra s. 1)

VESTFRONTEN Natt til 3 ds. ble det sluppet 1500 tonn bomber over Berlin. Det var det 5 store angrep på Tysklands hovedstad på 14 dager. Allerede etter de foregående var bare en av Berlins jernbanestasjoner i normal drift.

Natt til 4 ble Leipzig bombet. Også her ble det kastet 1500 tonn bomber. Leipzig er et viktig industri- og trafikksentrum. Byen har bl.a. betydning for transportene til østfronten.

Blant andre mål for luftoffensiven nevnes spesielt sentret for Tysklands stålindustri, Düsseldorf.

En rekke mindre angrep er utført, således noen av Mosquitofly mot Berlin og Vesttyskland.

Bombingen av fiendtlig skipsfart og av kommunikasjonene og flyplassene i Frankrike, Holland og Belgia forsetter. Det samme gjelder mineleggingen av de tysk-kontrollerte farvann.

Et viktig tokt er utført mot Marseille, som tjener som tysk ubåtbase i Middelhavet. Her ble 5 krigsskip, 5 E-båter og flere transportskip rammet av bomber. Den samlede bombelast som ble sluppet ned over tysk territorium i november, kom opp i 14 000 tonn.

DET FJERNE ØSTEN Amerikanske fly har allerede tatt i bruk flyplassene på Gilbertøyene. Flere angrep er herfra rettet mot de japanske stillinger i Marshallgruppen. Luftaktiviteten har vært stor i det sørlige Stillehav. Rabaul og andre mål på Ny Britannia har vært bombet. Også Wewk på Ny Guinea og de fiendtlige stillingene på Bougainville, har vært angrepet. Bombing av japansk skipsfart har funnet sted. 4 destroyere og noen transportskip er rammet i løpet av en uke. Luftangrep mot Rangoonområdet i Burma.

Flåtestridskrefter har bombardert Madang på Ny Guinea og Gasmata på Ny Britannia.

Australske tropper på Ny Guinea nærmer seg Bunga og Mangora.

Viktige kamper har funnet sted i Kina. Tchangte ved Tounghing-sjøen og 6 mindre byer er gjenerobret av kinesiske avdelinger, som også har hatt framgang i to andre provinser.

På konferansen i Kairo mellom Chiang-Kai-Shek, Churchill og

Roosevelt, ble krigen i det fjerne østen og fredsmålene drøftet. Det ble vedtatt at krigen skal fortsette inntil Japans betingelsesløse kapitulasjon. Japan skal fratras alle områder det har erobret med makt, spesielt alle territorier som det har tilegnet seg siden 1914. Japan vil bli nødt til å gi avkall på Korea, Formosa, Mandsjuria og øyene i Stillehavet. Mandsjuria vil bli forenet med Kina; dette er allerede godkjent av Sovjetsamveldet.

SYMPTOMER En rekke store streiker har i den senere tid funnet sted i Frankrike, bl. a. i Lyon. Også i vasallstatene øker motstanden mot Tyskland. I Romania har myndighetene, p.g.a. angst for sabotasje mot skipsfarten på Donau, nedlagt forbud mot at folk nærmer seg elvens bredder. To bulgarske avdelinger har nektet å kjempe mot den jugoslaviske frihetsarme, og er blitt avvepnet. Ungarn har innledet underhandlinger med Hitler, for å få høve til å kalle troppene sine tilbake fra østfronten.

I Finland har aksjonen mot de norske studentene vakt stor forargelse. Dette er bl.a. kommet til uttrykk i en skarp artikkel i «Hufvudstadsbladet».

Danske, sveitsiske og svenske studenter har demonstrert i anledning overgrepet mot vårt universitet. Den svenske regjering har overlevert en formell protest til den tyske sendemann i Stockholm. Ifølge forlydende antydes det i protestskrivet, at de tyske åtgjerder er legnet til å ødelegge forholdet mellom Tyskland og Sverige. Protesten er likevel blitt avvist av Ribbentrop. Den svenske avis «Arbetaren» skriver at Sverige nu burde stoppe all malmeksport til Tyskland.

Filharmoniskes konserter er, som alle andre konserter, boykottet. Hilda Waldeland som opptrådte torsdag 3 ds. i Filharmonisk på Klingenberg, hadde skriftlig kontrakt som var inngått før parolen ble sendt ut, og kunne ikke trekke seg tilbake.

Det foreligger sikre bevis for at tyskerne går til tvangsutskrivning av mannskaper til U-båtene. Før stod sjøfolkene i kø for å bli med i det «ærefulle» våpnet.

I anledning våpenstillstandsdagen den 11 nov., skrev den tyrkiske avis «Yeni Sabah»: «Hele det tyske folk blir engstelig etter som årsdagen for våpenstillstanden nærmer seg. De håper imidlertid at dersom de klarer å komme over øyeblikkets vansker, da vil de også kunne fortsette motstanden. Håpet er fåfengt. Nasismens skjebne er allerede beseglet.»

Det framgår av en omfangsrik rapport, som er utgitt av Det internasjonale arbeidsbyrå i Montreal, at 30 mill. mennesker er drevet fra sine hjem i Europa siden krigsutbruddet. I dette tallet er ikke regnet de menneskene som er uttatt til arbeidstjeneste eller bombet ut av sine hjem.

En jernbanevogn med noen tusen maskinpistoler og maskingeværer, ble forleden stjålet fra tyskerne i Danmark. Vognen forlot våpenarsenalet på Amager med en tysk by som bestemmelsessted, men adressen ble forandret til en by i Jylland. Da tyskerne der endelig fant den igjen var den tømt.

FRIHAGEN VISEORDFØRER

En engelskmann er oppnevnt som ordfører for UNRRAs europeiske administrasjon. En russer og Anders Frihagen er blitt viseordførere.

En fransk quisling, Maurice Sarraut, redaktøren av det radikal-sosialistiske partis hovedorgan «Depeche de Toulouse», er dømt til døden og skutt av franske frihetskjemper.

Kjøbenhavn er idømt en kollektivbot på 2 mill. kr til straff for at en tysk soldat er blitt skutt.

En tysk melding om dette viser at det i den senere tid har funnet sted en rekke attentater mot tyskerne i Danmark. Fra tysk hold understrekes det at de danske myndighetene ikke legger den tilstrekkelig iver for dagen i forsøkene på å hindre attentatene og sabotasjehandlingene, og at befolkningen understøtter «forbryterne». Det er kommet trusler om strenge åtgjerder overfor de danske aktivistene, men truslene er virkningsløse.

RUSSLAND OG DEMOKRATIET

Marsjal Stalin presiserte for en tid tilbake, at et av Russlands krigsmål var innføringen av demokratiet i Tyskland og i de land som er okkupert av Tyskland. Det var kanskje mange her i landet som ikke riktig forsto at Russland anså det viktig at demokratiet ble gjeninnført. Mange var kanskje av den oppfatning at kravet om det var en tom frase uten mening, da landets ledende menn, etter gjengs borgerlig førkrigsoppfatning, var tilhengere av proletariatets diktatur.

Denne oppfatning, at Sovjetunionen hylder proletariatets diktatur som en varig statsform, skyldes mangel på kjennskap til marxismens grunnidéer. I motsetning til nasjonalsosialismen, som hevder at diktaturet er den ideelle og eneste brukbare styreform, da folket ikke er skikket til å ha noen mening om hvordan staten skal styres, har marxismen hevdet det stikk motsatte, nemlig at det grunnleggende ved statstyret må være at hele folket gis rett og har plikt til å delta i landets styre. For marxismen er diktaturet en overgangsform som vil være nødvendig etter en statsomveltning, et statsstyre som hurtigst mulig må avløses av demokratiet.

Ser en da på utviklingen i Russland etter revolusjonen, vil en se at landets styre bevisst har arbeidet for demokrati, og at landet derfor i dag har et statsstyre som er mer i pakt med det virkelige demokrati enn demokratiet i de fleste andre fri stater i verden.

Etter den russiske revolusjon, var det naturligvis nødvendig å styre landet diktatorisk. Noe annet ville være utenkelig i et land hvor det aldri hadde vært folkestyre, og hvor den besittende klasse stort sett var motstandere av det nye regime. Imidlertid var utviklingen i 1924 kommet så langt at landet fikk sin første frie forfatning. Den var et gitt steg mot folkestyret. Forfatningen av 1924 bygget dog ikke på alminnelig stemmerett. Allerede i 1936 fant Russlands ledende menn det nødvendig å få en helt gjennomført demokratisk forfatning, og det er verd å legge merke til at det nå var dem som fikk sin makt redu-

sert som ivret mest for å få reformen satt ut i livet. Demokrati vil si folkestyre i frihetens ånd, og her tok Russland skrittet fullt ut ved å gi alle samfunnsmedlemmer over 18 år, uansett rase, menn som kvinner, stemmerett. Valgene er hemmelige, og valgordningen gir alle stemmer like stor innflytelse på valgresultatet. Alle er valgbare som er over 18 år og ikke er fradømt sine statsborgerlige rettigheter. I forfatningen er alle borgere sikret også alle de andre rettigheter, som en i alminnelighet hevder som nødvendige vilkår for et sant demokrati. Alle borgere har tale-, presse-, møte- og forsamlingsfrihet. De som sto i brodden for Sovjetunionens nye forfatning forsto at det ikke bare var nødvendig å gi en forfatning, hvor de gamle og fra den franske revolusjon anerkjente rettigheter var sikret borgerne, men de skapte også i forfatningen grunnlaget for frihet og folkestyre ved på alle måter å oppmuntre folkestyret til, i frihetens ånd, å øve kritikk og selvtukt. De forsto at de ikke bare måtte gi folket frihet, men at de også måtte gi friheten den nødvendige beskyttelse. Enhver krenkelse av borgernes rettigheter etter forfatningen er derfor belagt med strenge straffer.

Sovjetunionens forfatning har ført landet et mektig steg framover. Folket føler seg vel, landets velstand og åndslivets utvikling er gått framover med kjempe-skritt. Trass i at det i Sovjetunionen var flere nasjonaliteter enn i noe annet land i Europa, vokste samholdet og nasjonalitetsfølelsen slik at landet i dag er det sterkeste bolverk mot nasismen. Derfor er det såkalte «Østens barbari» i dag utvilsomt den makt som i første rekke redder vestens kultur. Derfor kunne Stalin ved avslutningen av den 8 ekstraordinære sovjetkongress uttale: «Sovjetunionens nye forfatning vil bli en moralsk støtte og en virkelig hjelp for alle dem som nå fører kampen mot det fascistiske barbari.» Derfor har Stalin satt opp som et av Russlands krigsmål, nemlig gjeninnføringen av demokratiet, fordi han vet hvilken velsignelse demokratiet er for folkenes triv-

Sesam, Sesam.

Skulle noen komme til å ønske valuta til vareinnkjøp, så kan de bare undertegne søknaden med Heil og sel! Handelsdepartementets folk har nemlig fått ordre om at søknader om valuta som bærer denne trylleformelen, skal forelegges næringsråd Ljungberg. Da kommer påtegningen «bør bevilges» automatisk.

Ved fordelingen av importerte varer tar en først og fremst hensyn til quislinger. All frukt fra Spania importeres således at ns-grossister med Bånrud i spissen. Gamle autoriserte importører som klager over urettferdigheten, får til svar at departementet ikke finner noen grunn til å gi opplysninger om etter hvilke retningslinjer det gis lisens.

Mytterier.

Mytterier har i løpet, av kort tid funnet sted i Artilleriveiens kaserne i Kjøbenhavn. Årsaken var begge gangene at soldatene nektet å bli sendt til østfronten. Det første mytteriet tok til med at noen offiserer forsøkte å flykte og ble skutt av vaktpostene. Det kom til et sammenstøt av alvorlig karakter, og under dette ble det skutt eller såret ca. 40 tyske soldater.

Fra Arendal meldes at Arendal Smelteverk har vært utsatt for sabotasje. Sabotøren er antagelig landsatt fra engelske marinefartøyer. De bandt og kneblet vaktmannskapet hvoretter de sprengte i stykker verkets transformator. Det vil ta måneder å reparere skaden. Arendal Smelteverk som framstiller slipestoffer (smergel-skiver) er en meget viktig bedrift for tyskerne.

Nasipolitiet i Narvik er innblandet i et større tyveri av tobakk i byen. Politimesteren — som forsøkte å dysse ned saken — og en til av korpset, er suspendert.

sel og framgang, både økonomisk og kulturelt. Derfor har også Churchill og Roosevelt ved konferansen i Teheran slått fast at Russland tilhører de demokratiske stater som kjemper, ikke bare for sin egen frihet, men for folkenes frihet.

KRIGSINNSATS

Den norske hjemmefront har siden okkupasjonen vært stillt overfor to problemer, nemlig nasifiseringen av landet og utnyttelsen av vår arbeidskraft og produksjon som ledd i den tyske krigsøkonomi. Det første problem har vi løst på en utmerket måte. Vår innsats på dette område har også hatt betydning for krigsutviklingen, ikke minst fordi den påvirket stemningen i USA. Men særlig nå er det motsanden mot den tyske utnyttelsen av vår arbeidskraft og produksjon som betegner den virkelige krigsinnsats.

Spørsmålet om hvorledes denne motstand skal organiseres, er derfor hjemmefrontens viktigste problem. Vi må komme til klarhet over om vi kan gjøre noe for å vinne krigen, og hvorledes det skal gjøres. Alle aksjoner fra hjemmefrontens side må, for å kunne gjennomføres, regne med støtte fra flertallet av befolkningen. Spørsmålet gjelder derfor hver enkelt av oss. Gjennom vår holdning over vi innflytelse på kampens former og dermed også på krigens v-rihet.

Vår motstand har hittil over alt stått i den såkalte passive linjes tegn. På det spesielt krigsviktige område har denne taktikk bare ført til små resultater. Den passive linje er sprunget ut av hensynet til å spare liv ved å unngå drastiske represalier. Men hvis vi faktisk kan oppnå vesentlige krigsviktige resultater ved en organisert aktiv innsats, vil vi da også være villige til å påta oss større offer? Og hvis den tyske politikk stadig krever større offer av oss, selv om vi følger den passive linje, vil da saken komme i en annen stilling? Vi plikter å stille oss disse og mange, mange andre spørsmål, nettopp fordi spørsmålene angår vårt aller viktigste problem, problemet om hva vi som krigførende part kan gjøre for å vinne krigen så hurtig som mulig, bl a. ved å motsette oss at vårt arbeid og vår produksjon tjener fiendens krigsformål. Enhver som forsøker å tenke alvorlig over de problemer situasjonen stiller oss, vil vanskelig kunne unngå å komme til klarhet over, at det i høyeste grad er påkrevet

12-åringer kan henrettes.

De tyske straffelovene for ungdom, har i det siste blitt betydelig skjerpet i hard militaristisk retning. Hitlerjugend har fått medansvar i utmålingen av straffen, og selv 12-åringer kan i dag dømmes til døden!

Et par av hovedpunktene i den nye straffeloven, er innføringen av ubestemt straffetid. I rettsforhandlingen deltar ledere i Hitlerjugend. De skal hjelpe dommeren til å bedømme om den anklagede er ansvarlig for sine handlinger eller ikke, og innstillingen til hitlerismen blir av stor betydning for straffutmålingen. Forholdet er det samme når en straff skal ut av strafferegistret. De som i to år har lagt i dagen tilstrekkelig meget nasistisk iver og tro, kan av domstolen bli betraktet som ikke straffet.

Dermed er altså enda større deler av den tyske ungdommen omfattet av den hitlerske rettferdigheten i et enda hardere grep.

Dette er et eksempel på hvordan nasismen forsøker å forebygge hjemmefrontens sammenbrudd.

Historiens logikk.

Krigen er menneskenes edleste beskjefteigelse, sa den nye tyske guden, og jo totalere den blir, dess humanere! Men Hitler skulle føre den, og ofre skulle de være alle de andre som ikke hadde den lykken å høre til det utvalgte folk.

Gjennom syv år ble alt omhyggelig forberedt til den store nådens dag, da det tyske menneske skulle få oppleve sin herres herlighet.

Dagen kom, og triumfatorens vogn raste gjennom Europa og knuste alt og alle under sine hjul. Ombord var den historiske logikk som var tysk.

Men så var det en som stakk en kjepp i hjulet. Og siden har historiens logikk blitt lei av å være tysk. Den har vendt tilbake til sin natur og er blitt objektiv igjen. Den har øket krigens totalitet og vendt den mot dens opphavsmann. Også hans folk får nå smake på krigens bitre fruk-

å ta spørsmålet om hjemmefrontens taktikk opp til fornyet granskning.

ter som er ødelagte hjem, ødelagt livslykke, armod og fortvilelse. Vi får ikke høre hva det tyske folket mener, men lederne syter, klager og forbanner. Deres ynkelighet føyer forakt til de uutslukkelige hat vi på forhånd er fylt med. Vi vet vi skulle kjenne medlidenhet, men vi vet ikke hvor vi skal hente den fra.

Vi tenker tilbake og husker de svarte fuglene i Spania. Det var ikke så mange minnesmerker og stolte kulturbygninger i Guernica dengangen Concorddivisjonen trente til den totale krigen. Men det var mennesker der som i Berlin. De led det samme og mistet det samme. Men tyskerne jublet over denne herrefolkshandlingen. De hadde ingen ting å innvende den gang, og siden fortsatte de å juble hver gang budskapet kom om Varsjava, Krisiansund, Rotterdam, Coventry, London, Beograd.

Og jøder, russere og gissler. De er også mennesker, og millioner av dem er pint og myrdet. Men menneskene i Berlin lukket øynene og ørene. De så ingenting, hørte og visste ingenting, bare at Tyskland seiret. Nei, det var ikke rettferdige nok i Sodoma til at den kunne bli spart. Sodoma kommer til å bli slettet fra jordens overflate.

Tyskerne fulgte sin herre så lenge historiens logikk var tysk. De må fortsette å følge ham til historien setter sitt punktum. Det vil skje når forbrytelsene er sonet.

Etter en svensk avis.

En svensk konsulær tjenestemann i Rovaniemi, Bertil Olsson, fikk onsdag den 24 nov. 4 revolverskudd i maven, og svever mellom liv og død. En finsk fenrik forsøkte å myrde ham fordi han ga en sigarett til en russisk krigsfange. Den finske offiseren er en typisk representant for de kretser som to ganger har drevet Finland i krig og som nå hindrer folket i å få fred. Episoden med skuddet for sigaretten, viser at Hitlers Tyskland og Tanners Finland er intime forbundsfeller. Det spørres hvor de russiske fangene utsettes for den verste behandlingen, i de tyske eller i de finske fangeleirene.

VIS FORSIKTIGHET
MEN SEND AVISEN VIDERE

Konferansen med Inønu.

Et viktig møte er avholdt mellom Roosevelt, Churchill, den sovjetrussiske Ankaraambassadør og Tyrkias president. Det knappe kommunikeet fra møtet er supplert av en tale, holdt av utenriksminister Mnemendjoglu, som fastslo at alliansen med Storbritannia var sterkere enn noensinne, og forholdet til de to andre stormakterne like godt som til alliansepartneren.

Det er ikke vanskelig å gjette at underhandlingene har dreiet seg om tyrkisk krigsdeltagelse, eller i det minste om gjennommarsj for allierte styrker. Men på grunnlag av de foreliggende opplysningene er det ikke gjørlig å si når og under hvilke betingelser Tyrkia vil tillate gjennommarsjen. Derimot er det sikkert at konferansen har vakt stor uro blant Tysklands Balkan-vasaller. Særlig merkbart er dette i Bulgaria som grenser til Tyrkia og som er oppskaket av bombardementene av Sofia. Byen har på en måned vært utsatt for tre store angrep. Det har vært meldt om demonstrasjoner i Sofia, og om hemmelige underhandlinger i det bulgarske parlament hvor utenrikksspørsmål ble drøftet. Ryktene, som skriver seg fra ungarsk og sveitsisk hold, er ikke bekreftet fra Sofia og de er dementert fra Berlin. Men likevel har Hitler truet med represalier i tilfelle Bulgaria ville trekke seg ut av krigen.

Tito — Mihailovitsj.

Konflikten mellom de to jugoslaviske generalene er tilspisset, og Tito har dannet en ny regjering — Den nasjonale frigjøringskomite. Det har i det senere svirret rykter om underhandlinger mellom Mihailovitsj og quislingene Neditsj og Pavelitsj. Den første av disse har tyskerne innsatt som minister-president i Beograd. Den annen står i spissen for de kroatisk-førræderne.

Fra offisielt hold i London opplyses foreløbig bare at i den senere tid er flere britiske offiserer og større mengder krigsmateriell sendt til Tito enn til Mihailovitsj. Som årsak blir det oppgitt at partisanarmeen har vært aktiv, mens Mihailovitsj har forholdt seg avventende. (Se neste spalte)

Fra studentutvalget.

Til de mannlige studenter: Ingen melder seg frivillig for tyskerne. De få som har mulighet for det, fortsetter kampen her heime, resten sørger for å unnslipe. Inntil da: Vær forsiktig. Tro ingen rykter om at fengslingen er slutt. Vær forberedt på razzia. Vis deg ikke ute hvor du kan bli gjenkjent. Hold deg beredt.

Til de kvinnelige studenter: Følg samme parole som resten av det norske folk i spørsmålet om tysk arbeidsinnsats. Skaff deg annet arbeid. Nekt dersom du blir utkommandert.

Flukten fra Danmark har tatt ny fart. Årsaken er at tyskerne treffer forberedelser til en omfattende arbeidstjeneste. Hittil er det meldt offisielt at 7000 dansker i første omgang skal tas ut «på frivillighetens» vei. Men kjennskapet til at tyskerne har truffet langt mer omfattende forberedelse på grunnlag av de danske vernepliktsregistre, har skapt voldsom uro og fått tusener av dansker til å gå i dekning.

Invasjon på Jylland?

Tyskerne er tydelig meget nervøse for at det skal bli alvor av invasjonen i Jylland. De sender derfor nye troppestyrker dit, og ifølge bladet «Den frie Danske» skal det nå være hele 250 000 mann på halvøya. General von Hannecken har forlagt sitt hovedkvarter til Silkeborg. Rommel har inspisert forsvarsforberedelsene.

Cesare Rossi, en av opphavsmennene til mordet på Mateotti, er arrestert av alliert politi i Sorrento.

«Times» for 9 des. slår fast at Storbritannia hittil har støttet Mihailovitsj i egenskap av kong Peters krigsminister, idet en regnet med å kunne samle folket omkring ham til kamp mot fienden. I virkeligheten er det Tito som har klart å samle de fleste representantene for de tallrike nasjonale og politiske gruppene i Jugoslavia. Det konservative britiske organ fortsetter med at Titos politiske innstilling er av underordnet rolle. Han fortjener støtte fordi han handler. En avventende holdning er nyttig bare for fienden.

ØSTEN — PERSPEKTIVER

Patroljekampene på grensen mellom India og Burma fortsetter. Hensikten er sannsynligvis å binde japanske styrker — ikke å forsere det vanskelige fjellandskap. Vel så viktig synes bombingene av mål i Burma. Denne kan være opp-takten til amfibieoperasjoner som kan bli utført, ikke bare på Burmas østkyst, men også lengere sør, eventuelt på Malakkakysten.

I sør fortsetter kampene om de siste fiendtlige støttepunktene på Salomonøyene. Samtidig rykker australske styrker fram på Ny Guinea, hvor de nettopp har besatt Wareo på Huonhalvøya. Bombingen av Rabaul og Cape Glosta på Ny Britannia fortsetter. Fra Salomonøyene og Ny Guinea vil veien kunne gå videre over Ny Britannia til Karolinene eller over Hollandsk Vestindia til Singapor.

I det sentrale Stillehav blir Marshallgruppen bombet og Naru er blitt bombardert fra sjøen. Fra de nylig erobrete basene på Gilbertøyene vil landstigninger kunne bli foretatt først i Marshallgruppen og så på Wakeøya. Men angrepene vil også kunne bli rettet mot Karolinene og Filippinene.

Disse gjetninger m.h.t. de alliertes planer, synes trulige når en sammenfatter enkeltmeldingene til en helhet. En skal være oppmerksom på at realiseringen ville kreve lang tid p.g.a. de store avstandene, men samtidig ville den ramme Japan på vitale punkter, vanskeliggjøre flåteoperasjoner og utsette moderlandet for direkte angrep.

Sabotasjen mot kommunikasjonene i Frankrike har antatt slikt omfang, at Laval har funnet det nødvendig å advare gjennom kringkastingen, om at jernbanevakten er beveget og har fått ordre til å skyte.

Tørken i Sydfrankrike har vært den verste på århundreder, og fisket gir ikke en tredjedel av utbyttet i 1938. Kjøtt, grønnsaker og melk har det lenge vært elendig med utenom svartebørsen, og alle reservelagere er på det nærmeste tomte.

Hertil kommer at hele importen fra koloniene er opphørt siden i fjor, dvs. 45 prosent av hele den franske import.

SVART PÅ HVITT

7. JANUAR 1944

8 JAN. 1944

I sin nyttårstale uttalte foret sin urokkelige seiersvisshet. Klippe, klippe, klippe, sa ringa mot strømmen.

4685 O.V.

Jfr.

750000 TYSKERE TRUET I DNJEPRBUEN

Formiddagsnyheter 6-1.

Den fiendtlige bastion, jernbane-knutepunktet Berditsjev er befridd. Framgang langs banen til Sjepetovka. Fra Bielaja Tsjerkov er russerne rykket fram 65 km mot sør. Andre avdelinger har inntatt Taransjtsja 40 km s-ø for Bielaja Tsjerkov. Ca. 90 bebodde steder inntatt i Hvitrussland, bl.a. landsbyen Lasy 50 km fra banen mellom Nevel og Vielikije Luki. Russerne oppfordrer partisanstyrkene til å sprengte broene over Dnjestr.

Den polske regjering har sendt ut en deklarasjon i anledning overskridelsen av den gamle polsk-russiske grense. Meningen synes å være det å gjøre krav på omgående gjenoppretting av polsk administrasjon i områder med ukrainsk-hvitrussisk flertall.

Kiel, Stettin og mål i Vesttyskland og Frankrike bombet. Blant de franske mål nevnes Tours og Bordeaux. Mosquito angrep Berlin. Lokal framgang i Italia. Fortsatte gatekamper i Banjaluka. Befrielse av en liten by i Bosnia og en i Krotia. Titos styrker har erobret en øy i Adriaterhavet.

Framgang på Ny Britannia, Ny Guinea og i Kina. Bombing av Marshall- og Salomonøyene.

Den danske dikterpresten Kai Munk er myrdet av nasistene.

Ukeoversikter.

ØSTFRONTEN Kampene omkring Nevel har ført til erobring av hele jernbanen til Vielikije Luki. Russiske styrker nærmer seg Novo Sokolniki. Alle jernbaner fra Vitebsk er brutt, og Den røde arme rykker fram mot Polotsk ved banen til Riga.

Faller Vitebsk, Polotsk og Novo Sokolniki vil den videre framgangen være atskillig tryggere enn nå, og da kan det muligens gå hurtig til den lettiske grense. Det nå makulerte tyske kart som er omtalt annet steds i bladet, viser

at tyskerne så tidlig som i okt. ikke regnet med å kunne holde stand i disse områdene.

Vel så avgjørende er imidlertid kampene lengere sør. von Mannsteins motoffensiv som ble ført med en tredjedel av det tyske panservåpen — dvs. 8 divisjoner og med 14 infanteridivisjoner, er brutt sammen. På 7 dager har russerne erobret hele det terrenget som de ga opp i løpet av 7 uker. Nå fortsetter de framgangen. Korosten og Shitomir er gjeninntatt. Olevsk ved banen til Lublin erobret. Kosakkavdelinger og senere andre styrker er gått over den gamle polsk-russiske grense på bred front. Knutepunktet Svjagel (Novo Volinsk) på jernbanen fra Korosten til Sørpolen er befridd. General Vatutins styrker rykker også mot sør. Samgorodok er tatt og troppene står kloss innpå Vinnitsa. Denne ligger ved Bug og behersker hovedbanen Kiev-Odesa så foruten en sidelinje til Dnjeprbuen. En annen av disse sidelinjene ble brutt da Kasatin ble erobret.

Tyskerne innenfor buen er nå henvist til å nytte jernbaner som gjør store omveier og som også er truet. Stillingen for disse fiendtlige troppene ble ytterligere forverret ved at russerne den 4 ds. inntok Bielaja Tsjerkov — en viktig, tysk pinnsvinstilling. Herfra trenger nå Vatutins styrker i retning av Dnjeprbuefronten. Kampene innenfor selve buen har i det siste ikke ført til særlige forskyvninger. Avgjørende for dette område er Den røde armers framgang lengere vest og avskjæringen av de tyske sambandslinjene. Mannstein må nå velge mellom en hurtig retrett fra buen — noe som sikkert ville koste store mengder krigsutstyr og nye motoffensiver. Utsiktene for disse er imidlertid dårlige. Det russiske «framspringet», som nå er på størrelse med Belgia, er trygget mot flankean-

grep fra nord ved Pripetsumpene, og store angrep fra sør synes usannsynlig da det mye tyder på at fienden mangler utfallssentra. Berditsjev var tenkelig som et slikt, men byen er omringet og russerne er trengt inn i den.

Den røde armers fantastiske succes vekker bestyrtelse i vasallstatene. Russerne står nå bare 200 km fra den romanske og 400 km fra den ungarske grense. Også tyskerne må ta til å se realitetene i øynene. Ikke mere enn 600 km skiller Vatutin fra den tyske riksgrense. Avstaden er ikke større enn mellom Stalingrad og Charkov en strekning som ble tilbakelagt på under et år.

Og ennå har ikke vestmaktene gått til storaksjon. (Forts. s. 4)

Universitetssaken.

Etter at 296 studenter var blitt sendt til Tyskland, la nasistene om sin politikk. En rekke studenter ble frigitt, men siden 3 juledag har det ikke vært flere løslatelser.

Endringen i den tyske politikk førte til atskillig optimisme. Utviklingen siden har imidlertid vist at en ikke kan vente seg noe godt. Det er grunn til å tro at noen av de ca. 500 studenter som fremdeles sitter i Stavern, vil bli deportert. I de siste dager er noen frigitte igjen arrestert. Enkelte kvinnelige studenter er kalt inn til arbeidsinnsats.

Fra ns-hold er det i noen tilfelle kommet oppfordringer til studentenes pårørende om å søke om frigivelse av de arresterte. Foreldrene skal bl.a. bevitne at deres sønner har vært lojale mot okkupasjonsmakten og ns. Vi advarer mot å følge slike oppfordringer. Løslatelsene før jul skjedde ikke p.g.a. søknader. Disse vil kunne tjene som utplukningsgrunnlag, foruten at de betegner en kapi-tulasjon overfor voldsmakten. Det må ikke skje.